

Španska rdeča vlada v Valenciji je zbrala v tako zvani »Beli knjigi« vse podatke in dokaze, kako nudita Nemčija ter Italija nacionalističnemu generalu Francu vsestransko podporo in sta soodgovorni za uničenje nekaterih znamenitih baskijskih mest. Kot posredovalka v krvavih španskih zadevah se že dalje časa trudi Anglija, da bi pripravila oba vojskujoča se tabora do premirja. V posredovalni vlogi nastopa Angleška tudi v Ženevi s ciljem: Nemčija in Italija naj odpokličeta s španskih bojišč svoje prostovoljce. Celotna pomirjevalna prizadevanja Angležev in Društva narodov, da bi prišlo v Španiji do obustavitve prelivanja krvi, je uničil general Franco, ki je naročil, da se mu Baski na severu podvržejo v 24 urah, sicer bo začel na suhem in iz zraka odločilno bitko za osvojitve baskijske prestolice Bilbao.

Oborožitev Madjarske na pohodu. Kakor znano, je obiskal Budimpešto italijanski kraljevi par in so se vršile ob tej priliki v madjarski prestolici velike vojaške parade, katere je z navdušenjem pozdravljalo krog 300.000 gledalcev. Italijanski kraljevi dvojici, inozemstvu in domačemu narodu so Madjari pokazali, da so že vsestransko oboroženi. Sedaj gre samo še za to, da doseže Madjarska pri velesilah in Mali zvezi pristanek na enakopravnost glede oborožitve. Najbrž Madjari v tem oziru pri drugih državah ne bodo naleteli na odpor. Po priznanju oboroževalne enakopravnosti namerava Madjarska urediti svoje razmerje do sosedov in predvsem do držav Male zveze.

Kraljevske pravice madjarskega kraljevega namestnika. Madjarska vlada bo predložila parlamentu načrt zakona, po katerem bo dobil regent Horthy kraljeve pravice. Horthy bo postal madjarski nekronani kralj in bo delil s parlamentom zakonodajno oblast. Za bodoče bo podpisal vsak zakon, ki bo izglasovan v zbornici in kot vladar ne bo imel nikake politične in ne kazenske odgovornosti.

Hitlerjevske demonstracije v Avstriji. Avstrijski hitlerjevci uporabijo vsako priliko za demonstracije, s katerimi hočejo javno dokazati, kako so v premoči in zahtevajo priključitev Avstrije k Nemčiji. Posebno dobrodošle so Hitlerjevim avstrijskim pristašem razne večje športne prireditve. Za burne narodnosocialistične manifestacije so služile rokometne tekme med nemškim in avstrijskim moštvom na dunajskem stadionu 23. maja. Razprodanih je bilo 42.000 vstopnic. Ker je oblast znala vnaprej za hitlerjanske nakane, je poslala na igrišče 4000 članov domovinske fronte in je rezervirala za civilno in uniformirano policijo 5000 sedežev. Pri vkorakanju nemškega moštva v stadion je prišlo do demonstracij hitlerjancev, ki so začeli mahati s kratkimi zastavicami s kljukastim križem ter prepevati iz polnih grl hitlerjevsko nacionalno himno iz najmanj 30.000 grl. Iz vzklikov in krikov so se razvili dejanski spopadi. Policija je morala nastopiti z motoriziranimi oddelki, da je razpodila hitlerjanske in domovinske pretepače. Aretiranih je bilo par sto ljudi. Avstrijska oblast je poučena, da nameravajo hitlerjanci nadaljevati z demonstracijami tudi po drugih mestih ter povzročati nemire.

Smrt znamenitega čehoslovaškega politika. V starosti 77 let je preminul v Prazi dr. Karl Kramář, znameniti čehoslovaški državnik, predsednik glavnega odbora stranke narodnega edinstva, katere je bila ustanovljena iz demokratske stranke in iz sorodnih skupin. Pod Avstrijo je bil podpredsednik dunajskega parlamenta. Med svetovno vojno je bil takoj aretiran ter obsojen na smrt. Rajni cesar Karl ga je pomilostil. Po končani vojni je vodil čehoslovaško odposlanstvo na mirovni konferenci v Parizu. Bil je prvi ministrski predsednik mlade Čehoslovaške eno leto, nakar se je umaknil v politični pokoj. Najbolj ga je bolela pogodba Čehoslovaške s sovjetsko Rusijo. Imel je Rusinjo za ženo, katere je posedala obširna posestva na Krimskem polotoku. Rajni je mnogo napisal o politični in gospodarski osamosvojitvi Čehoslovaške.

Otvoritev svetovne razstave v Parizu. Predsednik francoske republike Lebrun je 24. maja otvoril v Parizu svetovno razstavo umetnosti in tehnike. K otvoritvi, katere se udeležuje 44 držav, je bilo povabljenih 5000 gostov.

Ostavka angleške vlade. Ministrski predsednik Stanley Baldwin je prisostvoval 27. maja popoldne zadnjič kot šef vlade seji spodnje zbornice, ne da bi se bil posebej poslovil od parlamenta. Dne 28. maja se je podal predpoldne h kralju v slovesno avdienco in mu je izročil odstop vlade. Kralj je odlikoval Baldwinja z najvišjim redom in mu je podelil plemiški naslov grofa v onem okraju, katerega je zastopal Baldwin v parlamentu kot poslanec konservativne stranke celih 30 let.

Nova angleška vlada. Dogovorno z Baldwinom je kralj poveril sestavo nove vlade dosedanjemu finančnemu ministru Nevillu Chamberlainu, ki je kmalu končal posvetovanja in je kralj podpisal listo novih ministrov. Ministrski predsednik: Neville Chamberlain (dosedaj finančni minister), finance: sir John Simon (doslej notranji minister), zunanje zadeve: Anthony Eden, mornarica: Duff Cooper (doslej vojni minister), vojska: Hoare Belisham (doslej prometni minister). Drugi ministri so ostale skoraj iste osebnosti, kakor so bile v prejšnji vladi z zunanjim ministrom vred ali pa so zamenjali resore. Veliko spremembo v novi vladi predstavlja imenovanje Hoareja, dosednjega mornariškega ministra, za notranjega. To imenovanje znači ostrejšo smer v notranji politiki. Po svoji sestavi se nova vlada ne razlikuje od prejšnje in ne predstavlja

spremembe režima, ker sloni še naprej na tako zvani nacionalni koaliciji. Nova vlada se je predstavila zbornici 31. maja.

Izid parlamentarnih volitev na Holandskem. Na Holandskem so se vršile 26. in 27. maja parlamentarne volitve, katerih se je udeležilo 20 strank. Izid za glavne stranke je naslednji: katoliška državna stranka 31 (leta 1933 28), socialni demokrati 23 (22), stranka sedanjega ministrskega predsednika dr. Coljina 17 (14), krščanska unija 8 (10), liberalci 4 (7), liberalna svobodna zveza 6 (6), komunisti 2 (5), protestanti 2 (3), krščanski demokrati 2 (1), narodni socialisti 4 (0). Po volitvah je predložil ministrski predsednik Coljin ostavko celotne vlade. Kraljica je pooblastila staro vlado, da vodi posle do sestave nove vlade.

Vedno bolj nevzdržne razmere v sovjetski Rusiji. Diktator Rusije Stalin še ne prebada čisti z aretacijami, s streljanjem in z upokojitvami ter z izgoni v Sibirijo. Posebne preglednice povzroča Stalinu rdeča armada, ki je baje preplavljena s trockisti, katerih pa ne kličejo na posredovanje sovjetskega vrhovnega maršala Vorosilova pred sodišča, ampak jim narekujejo upokojitve ter jih izganjajo v Sibirijo. Upokojen je predvsem bivši šef generalnega štaba maršal Tuhačevski in 5000 častnikov. Ta družba bo radi očitnega ji trockizma pregnana v Sibirijo. Pač pa sta bila aretirana Alknis, poveljnik letalstva, in Lavrov, načelnik generalnega štaba rdeče vojske. — Bivši vrhovni predstojnik sovjetske čete, zaprti žid Jagoda, je hotel napraviti v moskovskem zaporu samomor. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer ne sme nikogar sprejeti. Samomorilni poskus Jagode je velika tajnost Stalinove okolice, katere se boji, da ne bi izpovedal aretirani pri javni obravnavi za vodstvo komunistov neugodne stvari. — Tajna policija je izključila v zadnjem času iz komunistične stranke 50.000 oseb, ki so osumljene trockizma in bodo morale v prognanstvo. Med izgnanimi in postreljenimi komunisti je precej inozemcev. — Sovjetska vlada je sklenila petletko, med katero hoče porušiti še zadnje cerkve. V Gorkem (Nižnji Novgorod), Kijevu, Odesi itd. so porušili pred kratkim več cerkva in samostanov, od katerih so mnogi iz 15. stoletja in so predstavljali veliko umetniško vrednost. Med rušenjem škofovske cerkve v Gorkem je prišlo do eksplozije dinamita, katere je porušila 26 sosednih hiš, ubila 70 ljudi, mnogo pa težje in lažje ranila.

Sijajne proslave majniške deklaracije.

Zadnjo soboto zvečer in v nedeljo je bila vsa Slovenija v znamenju veličastnih proslav 20 letnice majniške deklaracije. V sobotni noči so povsod plameneli ter žareli kresovi, vršile so se bakljade in slavnostne akademije, na katerih so proslavljali govorniki delo dr. Korošca in rajnega dr. Kreka za zedinjenje Jugoslovanov.

Deklaracijske proslave v Ljubljani se je udeležil sam dr. Korošec, ki je imel na številne zbrane v dvorani »Uniona« pomenljiv govor. Spominjal se je veličastne manifestacije pred 20 leti v Ljubljani, ko so mu izročile slovenske žene nad 200.000 podpisov za deklaracijo. Zahvalil se je v

toplih besedah vsem onim borcem, ki so največ pripomogli, da je prišla majniška deklaracija v kri in meso našega naroda in je postala njegova last.

Med temi možmi prednjači sivolasi nadpastir dr. A. B. Jeglič.

Da se je širila deklaracijska misel z veliko silo po jugu, gre predvsem velika zasluga zagrebškemu nadškofu dr. Bauerju in rajnemu škofu dr. Mahničju.

Za večne čase pa je zvezano z majniško deklaracijo ime nepozabnega dr. J. Ev. Kreka.

Ob koncu je pozval naš voditelj vse Slo-

vence in Slovenke za skupen, svetel in visok cilj, da posvete vse svoje sile za srečo, blagostanje in napredek slovenskega naroda v skupni domovini!

Slične proslave! kor v Ljubljani so se vršile v Mariboru, Celju, Ptuj in skoro

po vseh župnijah lepe Slovenije, ki je po preteku 20 let na prisrčen način tudi na zunan dokazala dr. Korošcu, da mu je iz dna duše hvaležna za njegovo delo osvoboditve in zedinjenja z brati Hrvati in Srbi.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Cerkev brez moči in brez prava. Nemškemu narodnemu socializmu ni po godu, ako se v inozemstvu razsvetljujejo razmere, ki sedaj vladajo v Nemčiji. Nedavno je kardinal Mundelein v Chicagu (v Zedinjenih državah Severne Amerike) v govoru, ki ga je imel 500 duhovnikov, osvetlil in obsodil postopanje nemške vlade proti katoliški Cerkvi. Rekel je med drugim: »Gonjo proti katoliški Cerkvi je zlonamerno organiziral nepošteni propagandni minister Göbbels na način, ki spominja na javno goljufijo. Svoje dni se je nemška vlada bridko pritoževala nad propagando, ki je Nemčijo med svetovno vojno črnila po širnem svetu in je nemškemu narodu očitala najbolj surova grozodejstva. Nemška vlada uporablja sedaj iste metode proti katoliški Cerkvi — po navodilih svojega propagandnega ministra, ki je sam katoličan — in objavlja poročila o nemoralnih grozotah, ki da so se dogajale po katoliških redovniških ustanovah, v primeru s katerimi je bila medvojna propaganda proti Nemčiji podobna le pravičnici za male otroke. Nikdar poprej Cerkev v Nemčiji še ni bila tako brez vsake moči, kot je danes. Danes Cerkev nima nobene besede. Kadar škofje govorijo, njihov glas takoj utone v še močnejšem šundru nemške propagande. Prišel je čas, ko bo treba v obrambo katoliške Cerkve v Nemčiji seči po protiukrepih. Vsa katoliška Cerkev se mora dvigniti k protiudaru proti takšni zahrbtni in zlohotni propagandi.« Govor ameriškega kardinala kajpada narodnosocialističnim kolovodjem ni všeč, kakor so tudi z neugodjem sprejeli interpelacijo poslanca grofa Szechenya v madjarskem parlamentu o preganjanju katoliške Cerkve v Nemčiji. Bolj primerno bi bilo, da bi obsodba kulturnega sveta bila nemškim narodnim socialistom povod in pobuda, da opustijo svoje sovražno stališče do katoličanov, zlasti do katoliških duhovnikov. Tega pa ne storijo, marveč nadaljujejo s preganjanji. Te dni je iz Nemčije prodrla vest o preganjanju stolnega župnika Krausa v mestu Eichstättu. Kraus se je udeležil svetovne vojne kot častnik ter se je tako odlikoval s svojo hrabrostjo, da ima pet visokih odlikovanj. V cerkvenem govoru je nastopil proti sramotnemu duhovščine in hujskanju zoper cerkev in duhovnike. Rekel je: »Niso zažgane cerkve, pa tudi ni smrt in preganjanje tako težko in bridko, kakor je častikraka, kateri smo duhovniki dnevno izpostavljeni. Tako daleč je že prišlo, da otroci s prstom kažejo na nas, starci pa tajno šepetajo: Ta je tudi eden izmed njih!« Radi teh besed ga je kot kaznen izgon iz mesta. Škof pa je župnika Krausa pozval, da ne sme mesta zapustiti. Istega dne je škof imel v stolni cerkvi govor pred pet tisoči vernikov. Zahteval je, da mora oblast izgon preklicati. Vsi

navzoči so škofove besede potrdili z glasnim ploskanjem in odobravanjem. Po pridigi je stolni župnik Kraus izpostavil zakrament sv. Rešnjega Telesa, ki je ostal izpostavljen vso noč. Množice so ostale v cerkvi in molile. Zunaj cerkve je stala policija in žandarmerija z nalogom, da prepreči vse javne manifestacije za škofa in stolnega župnika. Tako verno ljudstvo brani svoje duhovnike, ki jih preganja fašistična objestnost in zlobnost.

Duhovnik — oče ljudstva. Leta 1857 se je skupina 294 siromašnih Tirolcev izselila v Južno Ameriko ter se naselila v državi Peru. V peruanskih pragozdovih jim je bilo od vlade odkazano bivališče. Obljube, ki jim jih je dala država, se niso uresničile. Zdaj tu, zdaj tam so izseljenci z velikanskim naporom krčili gozdove, da bi dobili prostorišče za obdelovanje zemlje. Šele čez dve leti so dobili stalne deleže zemlje. Velikanskim naporom je kmalu podleglo 124 ljudi. Tudi ostali bi bili podlegli obupnim naporom, da jih ni tolažil on, ki je šel z njimi iz Tirolske, župnik Egg. Ni jim bil samo dušni pastir, bil jim je tudi zdravnik, stavbenik, mizar in vobče pravi oče. Brez njega bi bili izseljenci telesno in narodno propadli. Ko se je župnik Egg postaral, mu je prišel iz Evrope na pomoč duhovnik Schafferer. Čez deset let je stari župnik Egg umrl. Schafferer je deloval med svojimi nemškimi rojaki 42 let. V pragozdovih je z njimi in med njimi prebival, odrezan od kulturnega sveta, živeč samo za dušni in

telesni blagor svojih rojakov, katerim je ohranil vero in narodnost. Nedavno je tudi on umrl. Na pokopališču sredi nekdanjega pragozda sta dva groba, ki v njih počivata drug ob drugem župnika Egg in Schafferer. In na ta dva groba padajo obilne solze iz oči 600 osirotelih župljanov, ki plakajo za njima, ki sta jim bila najboljša očeta ter sta jim ohranila dve najdragocenejši, od prednikov podedovani svetinji: katoliško vero in materno besedo.

Družine z velikim številom otrok. V Čehoslovaški je okoli 300 družin, ki imajo po 15 otrok. Od teh družin je 164 na Slovaškem, 137 na Češkem, druge pa na Moravskem in v podkarpatski Rusiji. Družin z 10 otroki je na Čehoslovaškem preko 2000, in od teh 900 na Slovaškem. Te številke dokazujejo, da je na Čehoslovaškem Slovaška najbolj bogata z visokim številom otrok. In Slovenija?

NOVICE

Osebnosti.

G. črešnjevski župnik 60 letnik. V Črešnjevcu pri Slov. Bistrici je obhajal 60 letnico tamošnji g. župnik Lojze Zamuda. Vrlemu dušnemu pastirju naše častitke!

Volitev novega načelstva cestnega odbora v Mariboru. Dne 26. maja se je vršila na seji okrajnega cestnega odbora v Mariboru ob navzočnosti 17 članov volitev novega načelstva. Za načelnika je bil izvoljen s 16 glasovi mariborski podžupan Franjo Žebot, za I. podnačelnika pa tudi s 16 glasovi dosedanji načelnik, mariborski župan dr. Juvan. Drugi podnačelnik za sodni okraj Sv. Lenart v Slov. goricah je dekan Fr. Gomilšek, drugi podnačelnik za okraj Slov. Bistrica je zdravnik dr. Jernej Černež, drugi podnačelnik za sodni okraj Maribor pa je župan Avgust Jaunik iz Limbuša.

Okrajni načelnik v Konjicah g. Matija Malešič je na lastno prošnjo premeščen v Logatec. Na njegovo mesto pride okrajni načelnik iz Logatca. G. načelnik Malešič si je v kratki dobi svojega službovanja v Konjicah pridobil simpatije vsega prebivalstva. Po težkih in nevzdržnih razmerah, ki jih je ustvaril prejšnji nasilni režim tudi v Konjicah, je uvedel g. Malešič

red in spoštovanje zakonov v svoj urad in poslovanje v okraju.

Poročila sta se 24. maja v Svečini pri Mariboru g. Anderlič Franc, posestnik v Slatini, z gđno Pavlo Kren, hčerko svečinskega župana in vinogradnika g. Alojzija Kren. Priči sta bila mariborski podžupan g. Žebot in g. Franc Kren iz Jarebine. Novoporočencema obilo sreče!

Nesreče.

Prometna nesreča zahtevala smrtno žrtev. Na Telovo krog treh popoldne se je zgodila blizu grada Viltuš pred Selnico ob Dravi huda nesreča trčenja avtomobila s kolesom. Veleposestnik grof Zabeo se je peljal z avtomobilom od Sv. Lovrenca na Pohorju proti Mariboru. Za Selnico je dohitel pri Viltušu Hermana Hostnikar, 42 letnega monterja falske elektrarne, ki se je peljal na kolesu s svojo 11 letno hčerko v smeri proti Mariboru. Hostnikar je bil namenjen v Kamnico, kjer je hotel naprositi bratovo ženo, da bi bila birmanska botra njegovi hčerki. Na omenjenem mestu se je zaletel avto v kolo s tako silo, da je poglaj sunek Hostnikarja na stran in je obležal pri priči mrtev. Deklica je dobila poškodbe na glavi, po rokah in nogah. Koj so poklicali reševalni oddelek iz Maribora, kateri je prepeljal otroka v mariborsko bolnišnico. Na kraj nesreče se je podala iz Maribora sodna komisija, da je ugotovila dejanski stan. Smrtno ponesre-